

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:31
sssjournal.com

pp.1171-1184
ISSN:2587-1587

2019 / March / Mart
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 19/01/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 10/03/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 10.03.2019

ERGENLERİN ÇİFTLER ARASI ŞİDDETİ KABUL İLE BOYUN EĞİCİ DAVRANIŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS' ACCEPTANCE OF COUPLE VIOLENCE AND LEVELS OF SUBMISSIVE ACTS

Psikolojik Danışman Yavuz Emre YAVUZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Evlilik ve Aile Danışmanlığı Anabilim Dalı, yavuzemre.yvz@gmail.com, Samsun/Türkiye

Psikolojik Danışman Hacı ÖZDEMİR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı, nefier55@gmail.com, Samsun/Türkiye

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.j.1317>

Reference : Yavuz, Y. E. & Özdemir, H. (2019). "Ergenlerin Çiftler Arası Şiddeti Kabul İle Boyun Eğici Davranış Düzeyleri Arasındaki İlişki", International Social Sciences Studies Journal, 5(31): 1171-1184.

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ergenlerin çiftler arası şiddeti kabul ile boyun eğici davranış düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu doğrultuda ergenlerin çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeylerinin cinsiyete, sınıf düzeyine, anne baba eğitim durumuna, anne baba arasındaki sözel/fiziksel şiddet durumuna, çocuklukta ve şimdi sözel/fiziksel şiddete maruz kalma durumuna, anne baba tutumuna ve aile tipine göre anlamlılık düzeyinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Samsun İli Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında lise öğrenimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evrenden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen ve Bafra Şehit Erkut Yılmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Bafra Anadolu Lisesi'nde öğrenimine devam eden 351 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin 179'u erkek (%51), 172'si (%49) kızlardan oluşmaktadır. Araştırma verileri Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeği, Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği ve araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 17.00 paketi kullanılmış, analiz sonuçları bulgular bölümünde verilmiş, tartışma ve sonuç bölümünde ise tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ergen, çiftler arası şiddet, boyun eğici davranış

ABSTRACT

The aim of the study is to investigate the relationship between adolescents' acceptance of couple violence and levels of submissive acts according to various variables. In this respect, according to gender, class level, parents' education status, verbal/physical violence between parents, childhood and present verbal/ physical violence exposure, parental attitude and family type, It is aimed to detect the significance level of adolescents' acceptance of couple violence and levels of submissive acts. The universe of the study consists of the students attending high school education in the state schools affiliated to Ministry of National Education in Samsun in the academic year 2018-2019. The sample of the study consists of 351 high school students selected from this universe by the appropriate sampling method and continuing their education in Bafra Şehit Erkut Yılmaz Vocational and Technical Anatolian High School and Bafra Anatolian High School. 179 of the students are male (%51) and 172 of them are female (%49). The research data were collected by the Acceptance of Couple Violence Scale, the Submissive Acts Scale and the Personal Information Form created by the researcher. SPSS 17.00 package was used in the analysis of the obtained data, and analysis results were given in the findings sections and discussed in the discussion section.

Keywords: Adolescent, couples violence, submissive acts

1. GİRİŞ

Şiddet insan yaşamında değinilmesi gereken önemli konulardan biridir. Günlük yaşamda insanlar giderek daha fazla şiddet ve şiddet içeren durumlarla karşılaşmaktadır. Çeşitli ve farklı biçimlerde karşımıza çıkan şiddetin gençleri de içine alacak şekilde yaygınlaştığı ve özellikle gençlerin risk altında olduğu gözlenmektedir. Şiddeti, Dünya Sağlık Örgütü'ne (2002) göre şiddet, kişinin kendisine, bir başka kişiye ya da bir gruba karşı yaralanma, ölüm, psikolojik yıkım, gelişme bozukluğu ya da yoksunlukla sonuçlanacak ya da sonuçlanma olasılığı yüksek bir biçimde tehdit yoluyla ya da doğrudan istemli olarak fiziksel güç ve erk kullanması olarak tanımlanmaktadır. Budak'a göre (2000) şiddet düşmanlık ve öfkenin, fiil ve yıkıcı fiziksel zor yoluyla kişi ve nesnelere gösterilen, insanları psikolojik ve fiziksel açıdan zarara uğratan bireysel ya da toplu hareketlerin bütünüdür.

Toplumsal yaşamda şiddet, nicelik ve nitelik olarak değişikliğe uğramış aile üyeleri arasında, dışarıda, okulda ve toplumun her kısmında gözlenmektedir. (Tozlu ve Solak, 2006). Şiddet artık günümüzde çok farklı başlıklar altında tartışılmaktadır. Şiddet, hedef olan kişiye göre 3 gruba ayrılmaktadır. Bunlar kendine yönelik şiddet, kişilerarası şiddet ve kolektif şiddettir. Kişiler arası şiddet türlerinden en yaygın olanı çiftler arası şiddettir (Uluocak, Gökulu ve Bilir, 2014).

İnsanın hayatında çok önemli bir yeri olan ergenlik dönemi çocukluktan çıkış, yetişkinlik dönemine geçiş sürecini kapsayan bilişsel, sosyal ve duygusal değişimlerin yaşandığı, bireyin kişilik gelişimini önemli ölçüde etkileyen ve farklı riskli davranışlara yatkın olduğu kritik bir dönemdir. Gençlik döneminde varlığını kanıtlama, özgürlüğünü ilan etme gibi amaçlar hedefleyerek şiddete yönelmenin yanında gençler için sosyal kabul yüksek özgüven ve bir kimlik anlamı taşıyan duygusal/romantik ilişkilerin devreye girmesi şiddet algısında yeni bir boyut olan çiftler arası şiddetin tartışılmasına neden olmuştur.

Çiftler arası şiddet, bireylerin ilişkide birbirlerine sözel, cinsel, duygusal, fiziksel şiddet ya da içinde şiddet olan davranışlarda bulunması ve sosyal açıdan birbirlerini kısıtlamalarını içeren şiddetin kişiler arasında yaşanan türlerinden biridir (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008). Duygusal, romantik ve cinsel beraberlik içerisinde bulunan çiftler arasında birliktelik esnasında ya da birliktelik bittikten sonra birbirleri üzerinde güç ve kontrol kazanmaya çalıştıkları zarar verici davranışları bulunmaktadır. Mağdur olan partner olumsuz davranışlara karşı çıkabileceği gibi bu durumu kabul edip boyun eğici davranışlar sergileyebilmektedir.

Boyun eğme, bir gücün ortaya koyduğu kurallara ve bu gücün isteklerine uygun davranmak ve bireyin kendi düşüncelerini, doğrularını, psikolojik olarak, güçlü olanın istediği biçimde değiştirmesi ya da değiştirmek zorunda kalması anlamına gelmektedir (Budak, 2000). Boyun eğici davranış ise çevresindekilere "hayır" demekte zorlanan, "evet" demeye meyilli, hoşlanmadığı davranışları söylemeye çekinen, öfkesini ifade etmekte problem yaşayan, karşısındakini üzmemeye önem veren, devamlı onay alma ihtiyacı hisseden, fikirlerini ve kendini müdafaa edemeyen davranışlar gösteren karakterin nitelikleridir (Öztürk, 1997: 231, Gilbert, Allan, 1994: 295). Boyun eğici davranışlar sergileyen kişiler, kendisini önemsiz ve daha az değerli hissetmekte ve bunun sonucunda kendilerine ait farklı fikirleri söylemekte ve hoşlanmadığı davranışlarına engel olmakta sıkıntılar yaşamaktadır (Özkan ve Özen, 2008: 53).

Özellikle ergenlik döneminde akran grubuna dâhil olmak, onay almak, kabul görmek isteyen ergenler boyun eğici davranışlar göstererek sosyal bir kimlik kazanmayı arzularlar. Boyun eğici davranışlarla kimlik edinmeye çalışan ergenler bu süreçte olumsuz davranışlar ve alışkanlıklar kazanabilmektedir. Ergenlerin hızlı ve kritik gelişim süreci desteklenmez ise yetersiz veya tehlikeli fiziksel aktivite, yanlış beslenme, aşırı risk alma, bilinçsiz cinsel aktivite, şiddete eğilim, zihinsel ve ruhsal sağlık sorunları meydana gelmekte ve tüm toplumu ilgilendiren istenmeyen sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Bernhard, 1990).

Ergenlerin, çiftler arası şiddeti kabul ile boyun eğici davranış düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi, bu duruma etkileyen değişkenlerin ortaya konmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu noktada araştırmanın temel amacı, ergenlerin çiftler arası şiddeti kabul ile boyun eğici davranış düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu doğrultuda ergenlerin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin ve boyun eğici davranışlarının, cinsiyete, sınıf düzeyine, anne baba eğitim durumuna, anne baba arasındaki sözel/fiziksel şiddet durumuna, çocuklukta ve şimdi sözel/fiziksel şiddete maruz kalma durumuna, anne baba tutumuna ve aile tipine göre anlamlılık düzeyinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı kapsamında aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranacaktır;

1. Ergenlerin çiftler arası şiddeti kabul ile boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Ergenlerin sınıf düzeylerine göre çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Ergenlerin babalarının eğitim durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Ergenlerin annelerinin eğitim durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Ergenlerin anne babaları arasındaki sözel şiddet durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Ergenlerin anne babaları arasındaki fiziksel şiddet durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Ergenlerin çocukluğunda sözel şiddete maruz kalma durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
8. Ergenlerin çocukluğunda fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
9. Ergenlerin şu an sözel şiddete maruz kalma durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
10. Ergenlerin şu an fiziksel şiddete maruz kalma durumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
11. Ergenlerin anne tutumuna göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
12. Ergenlerin baba tutumuna göre çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
13. Ergenlerin aile tipine göre, çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi konusundaki bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul ve boyun eğici davranış düzeylerini incelemeyi amaçlayan bu çalışma kesitsel türde ilişkisel tarama modelindedir. Bu kapsamda boyun eğici davranış ve çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile cinsiyet, sınıf düzeyi, baba eğitimi, anne eğitimi, baba tutumu, anne tutumu, aile tipi, anne baba arasındaki sözel ve fiziksel şiddet, çocukken maruz kalınan sözel ve fiziksel şiddet, şu an maruz kalınan sözel ve fiziksel şiddet arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Samsun İli Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında lise öğrenimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evrenden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen ve Bafra Şehit Erkut Yılmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Bafra Anadolu Lisesi'nde öğrenimine devam eden 351 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin 179'u erkek (%51), 172'si (%49) kızlardan oluşmaktadır. Öğrencilerle ilgili diğer demografik verilere "Bulgular" kısmında yer verilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan 13 soruluk kişisel bilgi formunda; cinsiyet, sınıf düzeyi, baba eğitimi, anne eğitimi, baba tutumu, anne tutumu, aile tipi, anne baba arasındaki sözel ve fiziksel şiddet, çocukken maruz kalınan sözel ve fiziksel şiddet, şu an maruz kalınan sözel ve fiziksel şiddet gibi bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır.

2.3.2. Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ)

Gilbert ve Allan'ın (1994) tarafından Submissive Acts Scale (SAS) adıyla geliştirilen ölçek Şahin ve Nail Şahin (1992) tarafından Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği olarak Türkçeye uyarlanmıştır. Depresyona bağlı boyun eğici davranışları ölçen, ergen ve yetişkinlere uygulanabilen kendini değerlendirme ölçeğidir. 16 maddeden oluşan ölçeğin iç tutarlık için Cronbach Alfa değeri. 89 olarak bulunmuş, test tekrar test güvenilirliği yapılmış, dört ay ara ile yapılan ikinci uygulama sonucu test tekrar test güvenilirlik katsayısı. 84 olarak bulunmuştur. Ölçüt bağımlı geçerlik çalışması yapılarak Boyun eğici davranışlar ölçeğinin Beck Depresyon Envanteri ile korelasyonu. 66, Sosyotropi Ölçeği ile korelasyonu. 65, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ile korelasyonu. 50 olarak bulunmuştur. Ölçekte maddeler 1–5 arasında, 5'li likert tipi puanlama esasına göre değerlendirilir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği boyun eğici davranışların arttığı anlamına gelmektedir (Savaşır ve Şahin, 1997).

2.3.3. Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeği (ÇAŞKÖ)

Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeği; Foshee, Futhergill ve Stuart (1992) tarafından 11 madde olarak geliştirilmiş; Sezer (2008) tarafından geçerlik güvenilirlik çalışması yapılarak Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 4'lü likert tipinde olup puanlaması "1: Kesinlikle Katılmıyorum", "2: Katılmıyorum", "3: Katılıyorum", "4: Kesinlikle Katılıyorum" şeklindedir. Ölçeğin üç hafta ara ile uygulanması ile hesaplanan test-tekrar test güvenilirlik katsayısı $r=.82$, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise ".80" bulunmuştur. Bu bulgular Türkçe ÇAŞKÖ'nün güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Saldırganlık Ölçeği (SÖ) toplam puanları ile ÇAŞKÖ'nün toplam puanları arasındaki ilişki ($r=.61$) ölçeğin kabul edilebilir düzeyde geçerli olduğunu göstermektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde veriler öğrencilere doğrudan ulaşılarak toplanmıştır. Elde edilen veri setinin parametrik analizler için gereken temel şartları sağlayıp sağlamadığını belirlemek için öncelikle veri setinin normal dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerini hesaplanmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin Hair, Black, Babin ve Anderson'a (2010) göre -1 ile +1 arasında olması veri setinin normal dağıldığına işaret etmektedir. Bu araştırmaya ilişkin boyun eğici davranış düzeyleri çarpıklık (.563) ve basıklık (-.296); çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri çarpıklık (.529) ve basıklık (.309) değerleri her iki uzmanın sınır değerlerini kapsadığı için verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde değişkenler arasındaki ilişkinin manidar olup olmadığını saptamak için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon tekniği, ölçeklerden elde edilen toplam puan ortalamalarının arasındaki farkın manidar olup olmadığını belirlemek için bağımsız T- testi, değişkenlerin manidar bir biçimde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi ANOVA uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki farkın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. İstatistiksel verilerin analizinde SPSS 17.00 paketi kullanılmış, analiz sonuçları bulgular bölümünde verilmiş, tartışma ve sonuç bölümünde ise tartışılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Boyun Eğici Davranış Düzeyleri ile Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla yapılan Pearson Korelasyon Katsayı sonuçları ve betimsel istatistikler Tablo1'de verilmiştir.

Tablo1: Öğrencilerin Boyun Eğici Davranış Düzeyleri ile Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeyleri İlişkin Betimsel İstatistikler ve Korelasyon Analizi Sonuçları

	Boyun Eğici Davranış	Çiftler Arası Şiddeti Kabul
Boyun Eğici Davranış	-	.705**
Çiftler Arası Şiddeti Kabul	.705**	1
X	28.47	19.17
SS	5.05	5.18

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile çiftler arası şiddeti kabul düzeyi arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki görülmektedir, $r=0.705$, $p<.01$. Buna göre boyun eğme davranışı arttıkça çiftler arası şiddeti kabul düzeyi de artmaktadır.

3.2. Boyun Eğici Davranış Düzeyine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin cinsiyet, anne baba arasındaki sözel şiddet, anne baba arasındaki fiziksel şiddet, çocuklukta maruz kalınan sözel şiddet, çocuklukta maruz kalınan fiziksel şiddet, şu an maruz kalınan sözel şiddet, şu an maruz kalınan fiziksel şiddet durumuna göre boyun eğici davranış düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan T-testi sonuçları ve betimsel istatistikler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo2: Çeşitli Değişkenlere Göre Öğrencilerin Boyun Eğici Davranış Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler ve T-Testi Sonuçları

Cinsiyete Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Erkek	179	24.34		1.78			
Kız	172	32.78		3.52			
					349	28.447	.000
Anne Baba Arasındaki Sözel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Evet	78	28.76		4.96			
Hayır	273	28.39		5.09			
					349	.575	.566
Anne Baba Arasındaki Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Evet	22	28.50		4.94			
Hayır	329	28.47		5.07			
					349	.020	.984
Çocuklukta Maruz Kalınan Sözel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Evet	146	29.47		4.41			
Hayır	194	27.72		5.41			
					338	3.180	.002
Çocuklukta Maruz Kalınan Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Evet	94	30.77		4.85			
Hayır	257	27.63		4.87			
					349	5.348	.000
Şu An Maruz Kalınan Sözel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Evet	106	30.55		4.89			
Hayır	245	27.57		4.86			
					349	5.252	.000
Şu An Maruz Kalınan Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p	
Evet	31	31.25		4.42			
Hayır	320	28.20		5.03			
					349	3.248	.001

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri cinsiyete göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=28.447$, $p<.01$. Kız öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ($\bar{x}=32.78$), erkek öğrencilere ($\bar{x}=24.34$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri anne babası arasındaki sözel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $t(349)=.575$, $p>.05$.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri anne babası arasındaki fiziksel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $t(349)=.020$, $p>.05$.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri çocuklukta maruz kalınan sözel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(338)=3.180$, $p<.01$. Çocuklukta sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ($\bar{x}=29.47$), sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=27.72$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri çocuklukta maruz kalınan fiziksel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=5.348$, $p<.01$. Çocuklukta fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ($\bar{x}=30.77$), fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=27.63$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri şu an maruz kalınan sözel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=5.252$, $p<.01$. Şu an sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ($\bar{x}=30.55$), sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=27.57$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri şu an maruz kalınan fiziksel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=3.248$, $p<.01$. Şu an fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ($\bar{x}=31.25$), fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=28.20$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin sınıf düzeyi, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba tutumu, anne tutumu ve aile tipine göre boyun eğici davranış düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla Tek Yönlü ANOVA sonuçları ve betimsel istatistikler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo3: Çeşitli Değişkenlere Göre Öğrencilerin Boyun Eğici Davranış Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler ve Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Sınıf Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
9. Sınıf	65	28.55	4.80	G.Arası	31.674	3	10.558	.411	.745	
10. Sınıf	110	28.17	4.82	G.İçi	8919.916	347	25.706			
11. Sınıf	90	28.34	5.41	Toplam	8951.590	350				
12. Sınıf	86	28.95	5.19							
Toplam	351	28.47	5.05							
Baba Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Okur-Yazar D.	4	28.00	4.39	G.Arası	127.442	4	31.860	1.751	.290	
İlkokul	84	29.50	5.10	G.İçi	8824.148	346	25.503			
Ortaokul	133	27.97	4.84	Toplam	8951.590	350				
Lise	113	28.40	5.36							
Üniversite	17	27.94	4.14							
Toplam	351	28.47	5.05							
Anne Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Okur-Yazar D.	30	27.53	4.72	G.Arası	142.931	4	35.733	1.404	.232	
İlkokul	132	29.00	5.36	G.İçi	8808.659	346	25.459			
Ortaokul	133	28.46	5.10	Toplam	8951.590	350				
Lise	47	28.21	4.36							
Üniversite	9	25.55	3.00							
Toplam	351	28.47	5.05							
Baba Tutumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Otoriter	122	31.45	5.05	G.Arası	1972.988	4	493.247	24.450	.000	
AşırıKoruyucu	91	28.24	4.62	G.İçi	6978.602	346	39.218			
Demokratik	81	26.49	3.89	Toplam	8951.590	350				
İlgisiz	37	25.40	4.07							
AşırıHoşgörülü	20	25.15	2.87							
Toplam	351	28.47	5.05							
Anne Tutumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Otoriter	107	30.93	4.81	G.Arası	1125.235	4	281.309	12.437	.000	
AşırıKoruyucu	99	28.43	4.82	G.İçi	7826.354	346	22.620			
Demokratik	81	26.70	3.97	Toplam	8951.590	350				
İlgisiz	21	25.90	4.40							
AşırıHoşgörülü	43	27.06	5.84							
Toplam	351	28.47	5.05							
Aile Tipine Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Çekirdek	278	28.19	5.02	G.Arası	119.899	2	59.949	2.362	.096	
Geniş	46	29.86	4.89	G.İçi	8831.691	348	25.378			
Parçalanmış	27	29.03	5.39	Toplam	8951.590	350				
Toplam	351	28.47	5.05							

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(3,347)=.411$, $p>.05$.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri baba eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(4,346)=1.751$, $p>.05$.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri anne eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(4,346)=1.404$, $p>.05$.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri baba tutumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $F(4,346)=124.450$, $p<.05$. Başka bir deyişle öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri babalarının tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Tutumlar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, otoriter baba tutumuna ($\bar{x}=31.45$) sahip öğrencilerin boyun eğici davranış düzeylerinin aşırı koruyucu ($\bar{x}=28.24$), demokratik ($\bar{x}=26.49$), ilgisiz ($\bar{x}=25.40$) ve aşırı hoşgörülü ($\bar{x}=25.15$) baba tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri anne tutumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $F(4,346)=281.309$, $p<.05$. Başka bir deyişle öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri annelerinin tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Tutumlar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, otoriter anne tutumuna ($\bar{x}=30.93$) sahip öğrencilerin boyun eğici davranış düzeylerinin aşırı koruyucu ($\bar{x}=28.43$), demokratik ($\bar{x}=26.70$), ilgisiz ($\bar{x}=25.90$) ve aşırı hoşgörülü ($\bar{x}=27.06$) anne tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri aile tipine göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(2,348)=2.362$, $p>.05$.

3.3. Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeyine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin cinsiyet, anne baba arasındaki sözel şiddet, anne baba arasındaki fiziksel şiddet, çocuklukta maruz kalınan sözel şiddet, çocuklukta maruz kalınan fiziksel şiddet, şu an maruz kalınan sözel şiddet, şu an maruz kalınan fiziksel şiddet durumuna göre çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşmış farklılaşmadığını saptamak amacıyla yapılan T-testi sonuçları ve betimsel istatistikler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo4: Çeşitli Değişkenlere Göre Öğrencilerin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler ve T-Testi Sonuçları

Cinsiyete Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Erkek	179		14.95	2.17	349	28.038	.000
Kız	172		23.57	3.46			
Anne Baba Arasındaki Sözel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Evet	78		19.65	6.25	349	.916	.360
Hayır	273		19.04	4.84			
Anne Baba Arasındaki Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Evet	22		18.59	4.95	349	.549	.583
Hayır	329		19.21	5.20			
Çocuklukta Maruz Kalınan Sözel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Evet	146		19.99	4.89	338	2.679	.008
Hayır	194		18.50	5.19			
Çocuklukta Maruz Kalınan Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Evet	94		21.75	4.82	349	5.893	.000
Hayır	257		18.23	4.99			
Şu An Maruz Kalınan Sözel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Evet	106		21.51	4.88	349	5.814	.000
Hayır	245		18.16	4.98			
Şu An Maruz Kalınan Fiziksel Şiddet Durumuna Göre Testi Sonuçları							
Grup	N	\bar{x}	SS	sd	t	p	
Evet	31		21.64	4.03	349	2.800	.005
Hayır	320		18.94	5.22			

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri cinsiyete göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=28.038$, $p<.01$. Kız öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ($\bar{x}=23.57$), erkek öğrencilere ($\bar{x}=14.95$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri anne babası arasındaki sözel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $t(349)=.916$, $p>.05$.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri anne babası arasındaki fiziksel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $t(349)=.549$, $p>.05$.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri çocuklukta maruz kalınan sözel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=2.679$, $p<.01$. Çocuklukta sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ($\bar{x}=19.99$), sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=18.50$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri çocuklukta maruz kalınan fiziksel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=5.893$, $p<.01$. Çocuklukta fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ($\bar{x}=21.75$), fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=18.23$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri şu an maruz kalınan sözel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=5.814$, $p<.01$. Şu an sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ($\bar{x}=21.51$), sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=18.16$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri şu an maruz kalınan fiziksel şiddet durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $t(349)=2.800$, $p<.01$. Şu an fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ($\bar{x}=21.64$), fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere ($\bar{x}=18.94$) göre daha yüksektir.

Öğrencilerin sınıf düzeyi, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba tutumu, anne tutumu ve aile tipine göre çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını saptamak amacıyla Tek Yönlü ANOVA sonuçları ve betimsel istatistikler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo5: Çeşitli Değişkenlere Göre Öğrencilerin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler ve Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Sınıf Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
9. Sınıf	65	19.16	5.17	G.Arası	68.888	3	22.963	.853	.466	
10. Sınıf	110	19.31	4.83	G.İçi	9342.804	347	26.925			
11. Sınıf	90	18.50	5.35	Toplam	9411.692	350				
12. Sınıf	86	19.72	5.44							
Toplam	351	19.17	5.18							
Baba Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Okur-Yazar D.	4	22.50	6.60	G.Arası	180.789	4	45.197	1.694	.151	
İlkokul	84	20.16	5.84	G.İçi	9230.904	346	26.679			
Ortaokul	133	18.62	4.85	Toplam	9411.692	350				
Lise	113	19.11	4.94							
Üniversite	17	18.29	5.03							
Toplam	351	19.17	5.18							
Anne Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Okur-Yazar D.	30	19.16	5.76	G.Arası	149.323	4	37.331	1.395	.235	
İlkokul	132	19.79	5.63	G.İçi	9262.370	346	26.770			
Ortaokul	133	18.73	4.60	Toplam	9411.692	350				
Lise	47	19.25	5.09							
Üniversite	9	16.33	4.30							
Toplam	351	19.17	5.18							
Baba Tutumuna Göre ANOVA Sonuçları										
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Otoriter	122	21.36	4.29	G.Arası	1136.092	4	284.023	11.875	.000	
AşırıKoruyucu	91	18.93	5.20	G.İçi	8275.600	346	23.918			
Demokratik	81	17.93	5.40	Toplam	9411.692	350				
İlgisiz	37	17.37	5.27							
AşırıHoşgörülü	20	15.30	3.74							
Toplam	351	19.17	5.18							
Anne Tutumuna Göre ANOVA Sonuçları										

Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Otoriter	107	21.00	4.32	G.Arası	614.350	4	153.588	6.041	.000	
AşırıKoruyucu	99	19.10	5.16	G.İçi	8797.342	346	25.426			
Demokratik	81	17.97	5.43	Toplam	9411.692	350				
İlgisiz	21	18.33	5.99							
Aşırı Hoşgörülü	43	17.48	5.14							
Toplam	351	19.17	5.18							

Aile Tipine Göre ANOVA Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.		KT	Sd	KO	F	p
Çekirdek	278	19.06	5.24	G.Arası	23.064	2	11.532	.427	.653	
Geniş	46	19.82	5.29	G.İçi	9388.628	348	26.979			
Parçalanmış	27	19.25	4.41	Toplam	9411.692	350				
Toplam	351	19.17	5.18							

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(3,347)=.853$, $p>.05$.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri baba eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(4,346)=1.694$, $p>.05$.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri anne eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(4,346)=1.395$, $p>.05$.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri baba tutumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $F(4,346)=11.875$, $p<.05$. Başka bir deyişle öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri babalarının tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Tutumlar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, otoriter baba tutumuna ($\bar{x}=21.36$) sahip öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin aşırı koruyucu ($\bar{x}=18.93$), demokratik ($\bar{x}=17.93$), ilgisiz ($\bar{x}=17.37$) ve aşırı hoşgörülü ($\bar{x}=15.30$) baba tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri anne tutumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir, $F(4,346)=6.041$, $p<.05$. Başka bir deyişle öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri annelerinin tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Tutumlar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, otoriter anne tutumuna ($\bar{x}=21.00$) sahip öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin aşırı koruyucu ($\bar{x}=19.10$), demokratik ($\bar{x}=17.97$), ilgisiz ($\bar{x}=18.33$) ve aşırı hoşgörülü ($\bar{x}=17.48$) anne tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri aile tipine göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir, $F(2,348)=.427$, $p>.05$.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, elde edilen bulgular literatürde yer alan araştırmaların sonuçları ile karşılaştırılarak tartışılmış ve ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

4.1. Boyun Eğici Davranış Düzeyleri ile Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile çiftler arası şiddeti kabul düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilerin boyun eğici davranışları arttıkça çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri de artmaktadır. Boyun eğme davranışları sergileyen birey kendi fikirlerini ifade etmekte, "hayır" demekte, hoşuna gitmeyen davranışlarını söylemekte, kendini korumakta ve savunmakta zorlanmaktadır. Başka bir deyişle birey kendi doğrularını, duygularını hiçe sayarak güçlü olanın isteğine uygun hareket etmektedir. Boyun eğici davranışlar geliştiren bireyler bu davranışı evde aile üyeleri içinde, okulda arkadaşları arasında pekiştirerek alışkanlık haline getirmekte ve duygusal ilişki yaşadığı partnerine karşı da diğer yerlerde ve kişilerde olduğunu gibi boyun eğici davranma eğilimi göstermektedir. Duygusal ilişkide bulunan çiftlerin birbirlerinden beklentileri ve birbirlerine karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Duygusal ilişki esnasında ya da ilişki bittikten sonra karşı tarafın beklentilerine, isteklerine ve kısıtlamalarına uygun davranan birey, yaşanan fikir ayrılıklarında, anlaşmazlıklarda çiftler arası şiddeti de normal kabul etmektedir. Sonuç olarak boyun eğme davranışları yüksek olan bireylerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyi artmaktadır.

4.2. Boyun Eğici Davranış Düzeyine İlişkin Sonuçlar

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Boyun eğici davranışların erkeklerden ziyade kızlarda daha yaygın olduğu görülmektedir. Bireyin içinde yaşadığı kültür, toplumsal cinsiyet rolleri, ailesi boyun eğici davranışların oluşmasında etkilidir. Toplumumuzda anne babaların kız ve erkek çocuklarına karşı tutumu, yetiştirme tarzı, yüklediği anlam ve roller değişmektedir. Erkek çocuklar kız çocuklarına göre daha güçlü görülmekte onlara hoşgörülü ve farklı fikirlerini ifade etmeleri için daha fazla alan tanınmaktadır. Bunun zıttı olarak kız çocuklarından aile içinde daha fazla uyma davranışları beklenmekte farklı fikir ve davranışları erkeklere göre daha az tolere edilmekte ve hoş görülmemektedir. Bu durumun boyun eğme davranışlarını cinsiyete göre farklılaştıracağı ve kızlarda daha fazla görülmesine sebep olabileceği düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında kız ve erkek öğrencilerle ilgili farklı sonuçlara rastlanmıştır. Yıldırım'ın (2004) lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada erkeklerin kızlara göre daha fazla boyun eğici davranışlar gösterdiğini belirtmiştir. Tuzcuoğulları (2014) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek boyun eğici davranışlar gösterdiğini tespit etmişlerdir. Tümçaya ve ark.(2010) ekonomik düzeyi düşük ailelerden gelen ergenlerde yapmış olduğu çalışmada kız öğrencilerin daha fazla boyun eğici davranışlar sergilediğini belirtmektedir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile anne baba arasındaki sözel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile anne baba arasındaki fiziksel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile çocuklukta maruz kalınan sözel şiddet durumunu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocuklukta sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri, sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Sözel şiddet korkutma, sindirme, cezalandırma amacıyla yüksek sesle bağırma, ağır hakaret etmek, küçük düşürücü adlar takmak, sık sık olumsuz bir şekilde eleştirmek ve alay etmek gibi davranışları içermektedir. Çocuklukların davranışlarını kontrol etmek ya da terbiye etmek amacıyla küçük yaşlardan beri uygulanan sözel şiddet onlara başkaları gibi düşünüp davranmayı ve başkalarını öfkelenmemek için susmayı öğretmektedir. Sözel şiddet davranışlarıyla çocuğa verilen küçümseyici, aşırı eleştirel ve utandırıcı mesajların içselleştirilmesi, onun kişiliğini, özsaygısını ve davranışlarını etkiler. Bu durum çocuğun kendi duygularını, fikirlerini değersiz görmesine, gücün isteğine ve beklentilerine uygun hareket ederek boyun eğici davranışlar sergilemesine neden olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile çocuklukta maruz kalınan fiziksel şiddet durumunu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocuklukta fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri, fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Çocukluk döneminde kurulan ilişki şekli daha sonra çocuğun diğerleriyle kuracağı ilişki şeklini etkilemektedir. Küçük yaşlarda fiziksel şiddete maruz kalan çocuğun güven duygusu zedelenir ve güçlü olanın güçsüz olana üstünlük kurabileceğine dair düşünceler edinebilir. Fiziksel şiddet güçlü olanın güçsüz olana karşı uyguladığı bir davranış şeklidir. Bu davranış karşısında güçsüz olan çocuk itaat etme, karşı tarafın düşüncesine uyma, kendi düşüncelerini, duygularını hiçe sayma şeklinde boyun eğici davranmayı alışkanlık haline getirebileceği ve bu davranışları ileriki yaşlarda da gösterebileceği düşünülebilmektedir. Çelik (2010) "Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı örselenme yaşantılarının kendilik algısı ve boyun eğici davranışlar üzerine etkisi" konulu araştırmasında çocukluk döneminde maruz kalınan fiziksel şiddetle boyun eğici davranışlar arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkarmış olup, araştırmamızı destekler niteliktedir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile şu an maruz kalınan sözel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Şu an sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri, sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Kişiliğin şekillenmesinde önemli dönemlerden biri olan ergenlik döneminde söze şiddete maruz kalan gençler, psikolojik açıdan olumsuz etkilenmekte korku, sessizlik, çekingenlik, kendini değersiz hissetme, mutsuzluk, umutsuzluk gibi duygu ve düşüncelere kapılmaktadır. Sürekli eleştirilen, alay edilen ergenin bu davranışlar karşısında özgüveni zedelenmekte ve kendisini yetersiz hissedebilmektedir. Bu durum bireyin hem aile içinde hem de akranları arasında onay alacak davranışlar sergilemesine, hayır demekte zorlanmasına, istemediği şeylere karşı çıkmak yerine uyma davranışı göstermesine sebep olabilmektedir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile şu an maruz kalınan fiziksel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Şu an fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri,

fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Fiziksel şiddet bireylerin korku ve kaygı yaşamalarına, gelişimsel gerilemelere, arkadaşlık ilişkilerinde geri çekilmeye, kendini güvende hissetmeme, asosyal kişiliğin gelişmesine ve düşük benlik saygısına neden olmaktadır. Özellikle bir gruba ait olma, kabul edilme, onay alma gibi ihtiyaçların yoğun olarak görüldüğü ergenlik döneminde, şiddet nedeniyle kendine olan güveni ve değeri zarar gören bireyin, çevrenin yönlendirmelerine açık olacağı, kendini savunmakta ve korumakta, karşı tarafa engel olmakta zorlanacağı ve boyun eğici davranışlar göstereceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile baba tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri babalarının tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Otoriter baba tutumuna sahip öğrencilerin boyun eğici davranış düzeylerinin aşırı koruyucu, demokratik, ilgisiz ve aşırı hoşgörülü baba tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Otoriter tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarının sevgi ihtiyacını karşılamada yetersiz kalması, sık sık ceza yoluna başvurması, çocuğun özgüven duygusuna engel olarak ürkek, edilgen bir şahsiyet oluşturmaya sebep olabilir. (Çağdaş, 2002) Ayrıca otoriter, baskıcı bir ailede büyüyen bireyin çevresinden onay almak için güçlü olanın koyduğu kurallara karşı çıkmayarak, kendine ait haklarından taviz veren davranışlar gösterdiği görülmektedir. (Tekin ve Filiz, 2008). Araştırmacılar boyun eğici davranışlar sergileme nedeni olarak bireyin otoriter, aşırı disiplinli ve kuralcı bir aile yaklaşımıyla yetiştirilmiş olmasını göstermektedir. (Gander ve Gardiner 1998: 38).

Öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri ile anne tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrencilerin boyun eğici davranış düzeyleri annelerinin tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Otoriter anne tutumuna sahip öğrencilerin boyun eğici davranış düzeylerinin aşırı koruyucu, demokratik, ilgisiz ve aşırı hoşgörülü anne tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Toplumumuzda çocuğun yetiştirilmesi ve eğitiminde önemli bir sorumluluğu bulunan annenin tutumu son derece önemlidir. Otoriter anne tutumu kısıtlayıcı, katı disiplini ve çocuğun kendine ait alanını sınırlayıcı bir özelliğe sahiptir. Bu yaklaşım çocuğun güvensiz, çekingen, utangaç bir yapı geliştirmesine kendini kısıtlamasına ve itaat edici bir eğilim göstermesine sebep olabilir. Annenin tutumunun bireyin boyun eğici davranışlar göstermesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

4.3. Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeyine İlişkin Sonuçlar

Araştırma sonuçların incelendiğinde, öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kız öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri, erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Toplumumuzda erkek ve kadından beklenen roller yetiştirilme şartları, gelenek, görenek, örf ve adetlerden dolayı farklılık göstermektedir. Kadınlar “nazik, uysal, bağımlı, pasif” olarak, erkekler ise “saldırgan, egemen, güçlü ve bağımsız” olarak gösterilmektedir. Toplumda kadın ve erkeklere tayin edilen roller özellikle de erkek egemen ideoloji ve ataerkil yapı erkeğin kadın üzerindeki üstünlüğünü normalleştirmektedir. Bu durumda kadınların çiftler arası şiddeti kabul düzeyinde etkili olduğu gözlenmektedir. Önder ve ark (2013) tarafından yapılan araştırmada toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin gelenekçi tutumun erkek öğrencilere göre kız öğrencilerde daha yaygın olduğu belirtilmekte ve araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile çocuklukta maruz kalınan sözel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çocuklukta sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri, sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Çocukluk ve ergenlik döneminde aşağılanma, sürekli eleştirilme, alay edilme, bağırma maruz kalma gibi durumların devamlı tekrarı bir sonraki aşama olan fiziksel şiddet için basamak görevi görmektedir. Birey maruz kalarak öğrendiği bu davranışı farklı durumlara ve şiddet türlerine genelleyebileceği, çiftler arasında yaşanan çatışmaların çözümü için bir araç olarak kabul edebileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile çocuklukta maruz kalınan fiziksel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocuklukta fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri, fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Çocuklar için büyükleri özellikle de anne babalarının yaptıkları önemlidir ve onlar ailelerini ve çevresindekileri taklit ederek yetişirler. Fiziksel şiddete uğrayan çocuklar bu davranışla şiddetin kabul edilebilir bir davranış olduğunu, büyüklerin küçüklere ya da güçlülerin zayıflara vurabileceğini, şiddetin bir araç olarak problemlerin çözümünde, terbiye, kontrol etme ve cezalandırma gibi çeşitli sebepler için kullanılabileceğini öğrenirler. Bireyin küçük yaşta fiziksel şiddete maruz kalması ve deneyimlemesi çiftler arası şiddeti kabul düzeyini de etkileyeceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile şu an maruz kalınan sözel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Şu an sözel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri, sözel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Ergenlerin maruz kaldıkları aşağılayıcı sözler, küfür, küçük düşürülme, sürekli eleştirilme, lakap, tehdit gibi sözel şiddet türleri onların sosyalleşme sürecinde özgüvenini ve özsaygısını olumsuz etkilemektedir. Sözel şiddete sık sık maruz kalan birey için bu durum zamanla normalleşmekte ve öğrendiği sözel şiddeti hayatında kullanılmaya başlamaktadır. Özellikle genç yaşlarda farklı seçeneklerin keşfedilmediği ve kendini kontrolün zor olduğu bu dönemde ergenler bu yöntemi daha kolay tercih edebilmektedir. Ergenlerin maruz kaldığı ve artık farklı bir şekilde ele alıp kullandığı sözel şiddet bireyin çiftler arası şiddeti kabul düzeyini de etkilediği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile şu an maruz kalınan fiziksel şiddet durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Şu an fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri, fiziksel şiddete maruz kalmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Bireyler, ilişkilerinde problem yaşadığında farklı yaklaşımlar sergilemektedir. Özellikle ergenlik döneminde birey ne zaman nasıl davranacağı konusunda sorunlar yaşamaktadır. Bu aşamada çözüm yolu olarak ergen aile, çevre, okul ve toplumdan öğrendiği ya da bizzat yaşadığı fiziksel şiddet deneyimini tercih etme eğilimi gösterebilmektedir. Bireyin olumlu rol model alacağı kişilerin bulunmaması, öfke kontrolü ve sağlıklı iletişim yerine olumsuz yaklaşımlara, şiddete maruz kalması ve şiddeti normal olarak algılaması, onun çiftler arasında yaşanan şiddeti kabul düzeyini etkileyeceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile baba tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Başka bir deyişle öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri babalarının tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, otoriter baba tutumuna sahip öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin aşırı koruyucu, demokratik, ilgisiz, ve aşırı hoşgörülü baba tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Otoriter bir aile ortamında büyüyen çocuk aile üyelerinin gerçekleştirdiği olumsuz şiddet içeren tutumları model alarak kendi hayatında da bunları kullanabilir. Uygunsuz davranışlar gösteren çocukların ailelerine bakıldığında genellikle aile ortamında da benzer davranışlar görülmektedir (Üstün, Yılmaz ve Kırbas, 2007: 111). Ergenlik döneminde babayı model alan bireyin davranışları, çevresine karşı tutumu ve çiftler arası şiddete yönelik kabuk düzeyi aşırı otoriter, kısıtlayıcı, soğuk baba tutumundan etkileneneği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri ile anne tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Başka bir deyişle öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri annelerinin tutumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Araştırma sonuçlarına göre otoriter anne tutumuna sahip öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin aşırı koruyucu, demokratik, ilgisiz, ve aşırı hoşgörülü anne tutumuna sahip öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Anne baba tutumlarının çocukların şiddete yönelik düşünce ve davranışlarında önemli bir etkiye sahip olduğu ve bu tutumların olumlu ya da olumsuz bir şekilde çocukları etkilediği yapılan araştırmalarda görülmektedir. Sürekli müdahalede bulunulan, suçlanan, cezalandırılan ve baskı altında yetişen ergenler, genel olarak isyankar olmakta, sevilmediğini, anlaşılmadığını düşünmekte ve model olarak aldığı ailesi gibi davranabilmektedir. Olumsuz tutumu bir yöntem olarak öğrenen birey çiftler arasında yaşanan romantik ilişkide karşı tarafı kontrol etmek, yönetmek ve aralarında yaşanan anlaşmazlıklarda daha ileri aşaması olan çiftler arası şiddeti olağan karşılayabilmektedir. Sonuçlar kapsamında aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

- Okul psikolojik danışmanları tarafından velilere anne ve baba tutumlarının ergenlerin gelişimine olan etkisi hakkında bilgilendirme çalışması yapılabilir.
- Öğrencilerin boyun eğici davranışlarını azaltmaya ve atılganlık düzeylerini artırmaya yönelik okullarda aktif bir şekilde grup rehberliği çalışmaları yapılabilir,
- Boyun eğici davranışlar ve çiftler arası şiddet konularıyla alakalı el broşürleri hazırlanıp velilere, öğretmenler ve öğrencilere ulaştırılması ile bilinçlendirilmeleri sağlanabilir.
- Okul psikolojik danışmanları tarafından ailelere anne-baba eğitimleri verilerek çiftler arası şiddet ve boyun eğici davranışların sebepleri ve ergenlerin sergilediği boyun eğici davranışlar karşısında anne baba olarak neler yapmaları gerektiği hakkında bilinçlendirilmeleri sağlanabilir.
- Okullardaki genç çiftler arasında yaşanan şiddetin önlenmesi ve azaltılması konusunda programlar oluşturulabilir.

- Mağdur gençlere danışmanlık ve tedavi hizmeti veren merkezlerinin sayısı artırılabilir.
- Şiddet görenler olduğu kadar şiddet uygulayanlara yönelik de çalışmalar yapılabilir
- Şiddete uğrama durumunda öğrencilerin neler yapmaları gerektiği hakkında bir okul politikası oluşturulabilir.
- Ergenlere kişilerle çatışmaları ile başa çıkmaları için şiddet içermeyen beceriler ve çözüm önerileri konusunda bilgilendirme yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T.& Temel, F. (2008). Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarından Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması. *Kadın Sorunları Araştırma Merkezi, Hacettepe Üniversitesi*.

Bernhard, L. (1990). *Leadership*. St.Louis: Mosby Company

Budak, S. (2000). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Çağdaş, A., (2002), *Ana-baba-çocuk İletişimi*, Ankara: Nobel Yayınevi.

Çelik, Ç. (2010) *Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantılarının Kendilik Algısı Ve Boyun Eğici Davranışlar Üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2002). World Report on Violence and Health: Summary. Geneva.http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/summary_en.pdf (Erişim 24.11.2018).

Gilbert, P. Ve Allan, S. (1994). “Assertiveness, Submissive Behaviour and Social Comparison”, *British Journal of Clinical Psychology*, c, 33, ss. 295 – 306.

Gander MJ, Gardiner HW. (1998). *Çocuk ve ergen gelişimi*. 3. Basım. İmge Kitapevi, Ankara.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010) *Multivariate Data Analysis*. 7th Edition. *Open Journal of Social Sciences*.4-7.

Önder, R. Ö., Yalçın, A. S. ve Göktaş, B. (2013). Sağlık Kurumları Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (1-2-3), 55-78.

Özkan, İ. A., Özen, A. (2008). Öğrenci hemşirelerde boyun eğici davranışlar ve benlik saygısı arasındaki ilişki. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 7(1), 53-58.

Öztürk, M. Orhan. (1997). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Yedinci Basım. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Savaşır, I. ve Şahin, N.H. (1997). *Bilişsel davranışçı terapilerde değerlendirme: sık kullanılan ölçekler*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Sezer, Ö. (2008). Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 9 (16), 1-15.

Tekin, M.; Filiz, K. (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk ve Boyun Eğici Davranışlar Düzeylerinin Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, c, 6/1, ss. 27 – 37.

Tozlu, N. ve Solak, A. (2006). *Küresellesme ve suç: eğitim ve şiddet*. (Ed. S. Erçetin). Ankara: Hegem Yayınları.

Tuzcuoğulları, Ö.T. (2014). *Takım Sporlarıyla Uğraşan Elit Genç Sporcularda Boyun Eğici Davranışların Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2014.

Tümekaya, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2010). Yoksul ailelerden gelen ergenlerde psikososyal bir olgu olarak umutsuzluk ve boyun eğici davranışların incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 970-984.

Uluocak, Ş., Gökulu, G., & Bilir, O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. *International Journal of Human Science*. 11(2), 362-387.

Üstün, A.; Yılmaz, M.; Kırbaş, Ş. (2007) *Gençleri Şiddete Yönelten Nedenler*. Okullarda Şiddet ve Okul Suçluluğu. Edit: SOLAK, Adem. Ankara: Hegem Yayınları.

Yıldırım, İ. (2004). Lise Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışların Yaygınlığı *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 220-228.